

Az épülő szegedi új szemklinika

a korszerű gyógyítás, tudományos kutatás

és orvosképzés céljait egyaránt szolgálja majd

Nemrégiben fényképfelvétel közöltünk lapunkban az épülő szegedi új szemklinikáról. A tiszaparti öreg épület mögött azóta is egyre magasodnak a falak és méreteiben máris kibontakozik az ország egyik legnagyobb egészségügyi beruházásának képe. Közel nyolcmillió forintot költ államunk erre az új intézményre, amelyet jövőre akarnak átadni rendeltetésének.

Irányító szerep

Korszerű, jól felszerelt intézménnyel gazdagodik tehát jövőre városunk, de nemcsak Szeged, hanem sokkal kiterjedtebb terület szempontjából is nagy feladat vár az új klinikára. A Szegedi Orvostudományi Egyetem szemklinikája ugyanis irányító szerepet tölt be Csongrád, Bács-Kiskun és Békés megye területén a trachoma elleni küzdelemben. Ezért is létesítettek trachoma-alkülönítő osztályt 1954-ben az Eötvös utcai volt iparostanuló intézetben. Ezzel a klinikai ágylétszáma megkétszereződött: 140-re emelkedett, de ez az épület csak kényszerhelyzetben lehet alkalmas erre a célra. Nem áll megfelelő helyiségre rendelkezésre a kutató munkához, a betegek is nagy, 15-17 személyes kórtermekben fekszenek, ezenkívül a tanteremhiány is állandó nehézségeket okoz.

Horthyék nem költöztek erre

— Mindez nem újkeletű probléma — jelentette ki dr. Kukan Ferenc professzor, a szemklinika igazgatója. — A tiszaparti klinikai épület még a század elején szemkórháznak készült és hiányos felszereléssel, szűk vizsgáló helyiségeivel sohasem tekinthetők megfelelő egyetemi klinikának. A tanterem céljait is egy kórterem szolgálta, régi elemi iskolai padokkal. Már az 1930-as évek óta programban volt a klinika újjáépítése, de erre sohasem került sor. A felszabadulás után gyorsuló ütemben mindinkább folyt a klinika fejlesztése és 1956-ra elkészültek az új klinika építészeti tervei is. Az építkezések 1956. novemberében kezdődtek volna meg, de az ellenforradalom ezt megakadályozta és így csak most valósulhatott meg.

Az új klinika szükségességét az előbbiekben ismertettük túl mind a gyógyítás, mind a kutatómunka, mind az orvosképzés és továbbképzés feltételeinek biztosítása szükségessé teszi. Jellemző például, hogy 1939-ben a klinikán kezelt bejáró betegek száma 2679, a felvett betegeké 724, a nagyobb műtétek száma pedig 308 volt, ezzel szemben 1957-ben 5862 bejáró beteget, 2976 fekvőbeteget kezeltek és 1105 nagyobb műtétet végeztek. A klinika széles hatáskörét mutatja a többi között az is, hogy 1955 óta országos feladatként mintegy 130 körzeti orvos részesült itt egy-egy hetes trachoma továbbképzésben. Ezenkívül az ország második intézményeként létesítettek itt úgynevezett orthoptikai állomást, amely a szem izomgyengeség-zavarainak, vagyis köznyelven a kancsalságnak vizsgálatára és kezelésére szolgál. A klinikán rendszeres sport- és iskola szakorvosi vizsgálatok is folynak.

Új, modern felszerelésekkel

Mindenképpen indokolt tehát az új, kétemeletes és 300 helyiségre tervezett klinika felépítése. Ez — mint a professzor tájékoztatott róla — a legkorszerűbb követelményeknek felel meg mind kiképzésben, mind pedig felszerelésében. Így például a Német Demokratikus Köztársaságból operáló mikroszkópot kapnak, amely azt a célt szolgálja, hogy a beteg szeme fölé helyezve az orvos azon keresztül nézve végezhesse a műtétet. Egy másik fontos készülék a szem belsejének vizsgálatára szolgál. Ezzel a szem belsejében röntgenfényképfelvételeket is készíthetnek, ami azért fontos, mert eddig legfeljebb lerajzolta, vagy leírta az orvos mindazt az elváltozást, amelyet a szemben tapasztalt. A fényképfelvételrel ez viszont sokkal pontosabban történik és a gyógyulás folyamata is figyelemmel kísérhető.

Jobb betegellátás

Az új klinikán nem lesznek nagy kórtermek, hanem nagyobb nyugalmat biztosító három-négyszemélyes kór-

termekeket valósítanak meg. A jobb, higiénikusabb betegellátást szolgálja az ételfelvonó beszerelése, amely azért fontos, hogy a konyhában jénai üvegedényekben tállalt ételeket közvetlenül a betegekhez lehessen eljuttatni anélkül, hogy közben a felszolgálóknak érinteniük kellene.

A tantárcsereproblémán egy nagy előadóterem építésével segítenek. Ez is a legkorszerűbb követelmények szerint létesül. Érdekesége lesz, ablaktalanul, neonvilágítással készítik, megfelelő szelődőberendezésekkel. Így bármikor biztosítható, hogy előadás közben vetített képekkel is illusztrálják a tananyagot. A terem egyébként igen alkalmas lesz tudományos ülések, kisebb kongresszusok számára is.

A gyógyító, a kutató és az orvosképző munka lehetőségeinek messzemenő biztosítása mellett az új klinikai épületben dolgozók munkakörülményeiről, szociális ellátottságáról is minden tekintetben a legkorszerűbben gondoskodnak. A szegedi új szemklinika mindezek által népi demokratikus egészségügyünknek egyik kiemelkedő intézménye lesz. **L. Z.**

CSEKK, amely azonnal bevál ható

A munkaverseny jutalmazásának figyelemre méltó új módszere

... A vezérigazgató úr mosolyogva áramvonalas íróasztala fiókjába nyúlt. Kivette az aranyozott töltőtollat, hanyagul kitöltötte a csekkfüzet első lapját. Elegáns mozdulattal a kármin ajkú művésznek nyújtotta. Egy pillanattig csend lett... Az igazgató úr ajka körül feledelmi mosollyal figyelte a hatást, majd megszólalt: — Megfelel, darling?

A művész finoman bólintott, tüzpírós hajzuhata homlokára hullt. Kezét csokorra nyújtotta, s kilibgett az ajtón. A vezér elégedetten dörzsölte kezét...

Ugye, ismerős e kis történet, kedves olvasó? Vajon melyik ponyvaregényben olvashatta? Kár töprengeni rajta, eláruljuk, e fenti történet a régi, giccsfilmek és színes ponyvák gyakori tárgykörebe tartozik. Legfeljebb kisebb változtatásokkal, mint például a vezér helyett a bankár úr volt a főszereplő, s a csekket hol végkielégítésként, hol megnyerés céljából adományozták egy-egy »drágább« művésznek.

Napjainkban mégis újból előkerült a csekk-könyvecske. Csak hogy egészen más, a mi társadalmi légkörünknek megfelelő formában. Igen ötletesen, a budapesti XIII. kerületi Gyapjúmosó és Finomposztó Gyárban vezették

be a csekk-könyves jutalmazási módszert, a jobb munkateljesítmény ösztönzésére. S a szereplők is eredeti, becsületes, mai emberek, a csekk-lapok kitöltői az illetékes osztályvezetők, a jutalmazottak pedig az üzem kiváló dolgozói, nemre, korra való tekintet nélkül.

Az osztályvezető kitölti a csekket

Milyen is ma a csekkel fizetés hiteles története?

— Osztályvezető elvtárs, a Kovácsné géperől osztályonfelüli, kiváló minőségű vég került le — jelenlik telefonon a minőségi ellenőrök a Gyapjúmosó és Finomposztó Gyárban. Az osztályvezető köszönettel nyugtázza a jelentést, zsebébe teszi az osztály csekkfüzetét és elindul a helyszínre, hogy megnézzé, milyen mennyiségű osztályonfelüli áruról van szó. Kikéri a művezető véleményét, s a csekk-könyvecske, lapjára gondosan ráírja: 100, azaz száz forint... És Kovácsné hazafelé menet már a zsebében viszi a száz forintot, s örömmel tér be egy üzletbe, ahol ma végre megveheti azt, a napok óta nézegetett piros kordbár-

te is, munkamennyiség mellett a hasznosságtól is függővé tenni? A cukorréppal történt meg a nyáron, hogy mindenki megkapálta előbb vagy utóbb a részét, mégis az egyik ember parcelláján másfélszer annyit termett, mint a másikén, pedig a munkaegység egyformán jutott mindegyiknek.

Az egyéb versenytől függetlenül

Az újszerű jutalmazási módszer nem érinti az éltüzem címért, a »Kiváló dolgozó« cím elnyeréséért folytatott versenyt, ami folyik a gyárban, részletesen műhelyekre kidolgozott versenyfeltételekkel. Az üzem teljes jutalmazási keretének mintegy 50 százalékát osztják ki a csekk-könyvekre, a már említett versenytől függetlenül. Ezt a csekk-könyvjutalmazási keretet aztán a gyár igazgatósága osztja szét negyedévenként a műhelyek között. A jutalmazási keret alapja: hogyan veszik ki részüket az osztály dolgozói a gyár tervének, gazdasági mutatójának teljesítéséből. Így tehát a műhelyek dolgozói a jutalom elnyerésén túl abban is érdekelték, hogy növekedjék műhelyük közvetlenül kiosztható jutalmazási kerete is.

Igazságos és ösztönző

Az eddig elmondottak igazolják a fenti megállapítást, hogy: »a csekk, amely azonnal beváltható«, hasznos, anyagilag ösztönző módszer. Am, az üzemben az első napokban erről egészen másként vélekedtek a dolgozók. Sokan azt hangoztatták: »pofára megy ez a jutalmazás«. Az idő azonban igazolta az új módszer demokratizmusát, igazságosságát, s a dolgozók is látják már, nem »pofára megy« a jutalmazás, hiszen az osztályvezetők minden esetben kikéri a művezetőt, a szakszervezeti aktívát és a minőségi ellenőrök véleményét is. S ki ne tartotta volna helyesnek, amikor legutóbb például az a munkabrigád kapott fejenként 50, illetve 100 forintos jutalmat, amelyik különleges minőségű és rövid határidejű munkát végzett el kiválóan. Az új jutalmazási módszer tehát, most már nyugodtan mondhatjuk, bevált, hasznosnak bizonyult Budapesten. S azt hisszük, a szegedi üzemekben is hasznos lenne ilyen ötletes, anyagilag ösztönző jutalmazási módszer bevezetése, hiszen jól járnak vele nemcsak a dolgozók, hanem az üzemek is. **N. P.**

Újjászületik a gyálaréti Komszomol Termelőszövetkezet

Immár nyolc esztendeje, hogy Gyálarétnak, ennek a tiszaparti, holtágakkal, nádasokkal, füvesekkel övezett falucsukának is van szövetkezet. Szövetkezet? Erre tán sokan elmosolyodnak, s mondják, vagy legalábbis gondolják: a szövetkezet az még csak most lesz, most születik ott. Mert az eddigi Komszomol Tsz sok embernek okozott keserű csalódást, kiábrándulást. Hétéves története jobbára sikertelenségek, összeomlott reménykedések sorozata volt. Egyszer sem történhetett meg, hogy a kevés természetben túl kis pénzt is kaptak volna a zárszámadáskor a tagok.

Most azt mondja a könyvelő: inkább 35, mint 34. Vagyis ennyi jut a háztáji földek, gazdaságok hasznán túl. A háztájiak sem akármilyenek. Csipak András tsz-tag mondta: két marhája, néhány hizója, kocája általában mindenkinek van most otthon. Érdekes ez, mert még egy évvel ezelőtt is nagyon közel állt ahhoz a tagság, hogy fel kell oszlatni a közöst, életképtelen.

A megerősödés útján

A sok jövő-menő elnök után akadt egy idős, erősen deres hajú ember, aki nem is volt paraszt, kovácsmesterségben élte le a mögötte hagyott éveket. Ő vállalta: bebizonyítja: »a szövetkezet igenis jó, csak az a nagyon rossz, ahogy mi csináltuk eddig«. Ez az ember: Vörös Bálint. Akkor a tagság zöme kézzel-lábbal tiltakozott Bálint bácsi elnöksége ellen. De azt is látták, hogy Farkas Dezsővel másodszor is »benősültek«, s csak tehetetlenségükben egyeztek bele, hogy egy Kovács legyen az elnökük. Ezernyi gazdasági nehézség, túrhéttelenség rossz munkafegyelem közepette látott munkához Vörös Bálint. Mégis, amit vállalt, lényegében teljesítette már. Pedig még a nyári aszály is az ágáloknak segített.

Néhány jellemző számadat a mostani könyvelésből: hízott sertésekért tervezett bevétel 198 ezer forint. Ténylegesen befolyt összeg 229 ezer forint. Cukorrépaért terven felüli bevétel száz-ezer forint. Lucernagömből terven felüli haszon 52 ezer

forint. A kendertermés utáni többletbevétel 55 ezer forint... és így tovább. Közel egy negyedmillió forinttal teljesítette túl a szövetkezet évi árutermelési programját.

„Hízogó” számok

Az elnök elgondolása helyes volt: először is tiszta lapot a banknál. Kifizetni az összes esedékes tartozásokat. Ez már meg is történt. Ezen-túl még annyi maradt, hogy az új esztendői termeléshez szükséges alapok visszahagyása mellett még 35 forint jut munkaegységenként. Ez egyedül több, mint a korábbi három év haszná együtt. Kiss Mihálynak és a fiának például a közösen teljesített 1300 munkaegységre 45 500 forint jut. Csipak Andrásnak a 680 egység után (ebben már a feleség segítségével is benne van) 23 800 forint jár. Ugyan-csak hízelgnek a számok Csorba Mihályéknak, Martonosi Jánoséknak, Molnár Dezsőéknak, Vörös Ernőéknak, Vencel Sándoréknak is, akik most aztán igazán elmondhatják: sosem dolgoztak még éven által ilyen sommás haszonért. Legtöbbjüknél — kik nem hallgatnak a dohogókra — föle is van a havi kétezernek.

Hátha még több segítséget nyújtanak kezdettől fogva az elnöknek? Ha szegyen, akkor is ideírom: megesezt többek között a nyáron, hogy az elnöknek csaknem egyöntetűen megtagadták a tagság saját lucernájuk lekaszását. Arra számítottak: ha szorítja az elnököt a cipő, ideadja a lucernát harmadából is. Azonban tévedtek, s mint ahogy most látják, kellemesen. Vörös elvtárs megmondta: »nem, abból senki sem eszik, hogy a saját földjén harmadából kaszáljon«. Gépeket hívott, a motorok gyorsan végeztek a munkával, s a dohogók nagyon leforrázva érezték magukat.

A munkafegyelem javulásával

Ettől kezdve rohamosan javult a munkafegyelem, de mint az elnök mondja, messze van még ahhoz, hogy kifejezetten legyen. Az idős elnök most is azon gondolkodik, miként lehetne a jövővel elmozdítást a végzett

Minden bizonnyal ezeknek a helyes elgondolásoknak meg is lesz a foganatjuk. Mert most már szeretik, becsülik az öreg munkásból lett parasztot. Hallgatnak a szavára, mert ez a hallgatás aztán igazán arany.

Csepí József

Napközi otthon — a postán

A postás szülők maguk segítettek gyermeknevelési gondjaikon

Egyelőre leküzdhetetlen nehézségek miatt nem biztosítható Szegeden minden igényjogosult szülő általános iskolás gyermekének napközi otthonos ellátása. Állandóan bővül ugyan a napközi hálózat, de ezzel párhuzamosan az iskolagyerekek száma is nő.

Számolva ezzel a körülménnyel, az I. számú Posta dolgozói az igazgatóság és a szakszervezet támogatásával a maguk erejéből kerestek megoldást gyermeknevelési gondjaikra. Szabályos napközi otthon rendeztek be a főpostán egy külön teremben, ahol délelőtt és délután 25 tanuló tölti idejét hasznosan, tanulással, szakszerű tanári felügyelettel. A gyerekek ebédet is kapnak az üzemi konyhán, napi 3 forintért, a felügyelettel pedig egy nyugdíjas pedagógust bízták meg, akinek fizetését a szülők adják össze. Egy-egy szülőre 30—32 forint eszik havonta.

Ez az úttörő kezdeményezés a napközi otthonos el-

látás új lehetőségeire hívja fel a figyelmet. Hasonló megoldás Szeged számos üzemében és intézményében lehetséges. A kultúrterem délelőtt és délután rendszerint mindenütt szabad. Az ebédeltetés az ittenihez hasonlóan megoldható. Csupán egy dolog visszatartó tényező: az iskolai napköziben elhelyezett nyert gyermekekért — ugyanilyen juttatásokkal — napi 1,60-át kell mindössze fizetni, az ismeretlent kezdeményezés viszont jóval többet hárít a szülőkre. Ellenben kérdés: más tarcák nem tudnának-e magukra vállalni ebből, hogy kiegyenlítsék az ellenszolgáltatást? Egyformán jogosult szülőkről van szó — s bár ez a térítés sem sok —, egy nevezőre kellene hozni a szülői hozzájárulást.

Természetes, hogy addig is, s így is nagy segítséget jelent ez a szülőknél, és a nevelésben is éreztetni fogja a kezdeményezés kedvező hatását.

Egy tövön 28 paprika

Csehszlovákiában is a felszabadulás óta egyre nagyobb tért hódítanak a korszerű tudományos mezőgazdasági kísérletek. A tudományos intézetek és a termelők összefogásának már szép eredményei születtek. Ilyen például Jan Stehlik, a tudományos módszereket megvalósító paprikatermelő eredménye. Mint képzőn látható, olyan fajtát kísérletezett ki, amelyen 28 étkezési paprika termett.